

Üniversite-Sanayi İşbirliği (I)

Aykut Göker

Sanayileşmiş ülkelerde üniversite-sanayi işbirliğine (ÜSİ) çok önem verildiğini; bunun ortamını yaratabilmek için devlet eliyle çeşitli önlemler alındığını ve bu konuda sayısız makale, ciltlerle kitap yazıldığını biliyoruz. Görülen o ki, bu iki ayrı dünya, geleneksel normları dışına çıkmaya ve bir işbirliği noktasında buluşmaya âdeta zorlanıyorlar. Bu buluşma niçin bu denli önemli?

Önem, ÜSİ'nin, ülkenin, yeni ürünler, üretim yöntemleri, sistemler ve yeni toplumsal hizmet yöntemleri geliştirebilme yeteneği edinmesinde ve edindiği yeteneği geliştirip sürdürebilmesinde belirleyici bir rol oynamasından kaynaklanıyor. Üniversitede öne çıkan araştırma ve öğretim yeteneğidir. Sanayinin geleneksel yapısında öne çıkarsa imalât yeteneğidir. Oysa, bugünün dünyasında ülke sanayiinin ya da bir sanayi kuruluşunun uluslararası pazarlardaki rekabet üstünlüğü yarışında ayakta kalabilmesi, imalât yeteneğine AR-GE yeteneğini de ekleyebilmesine bağlı. Bu basit bir iş değil. Önce sanayicinin ve profesyonel yöneticilerinin farklı bir sanayi kültürü edinmeleri, işletmelerinde araştırmacı çalıştırmaları, araştırma donanım ya da tesisleri için ek yatırımlar yapmaları, yani, araştırma gibi, son derece riskli bir alana para yatırmayı kabullenebilmeleri gerekir. Bunu yaparken, araştırma kültür ve deneyimine sahip kurumların danışmanlığına ihtiyaçları vardır. Bu deneyimin ana kaynağı üniversitedir. Araştırma yatırımlarının üstesinden gelecek kadar güçlü olmayanlarsa, kendi bünyelerinde yapamadıkları araştırmayı başka kurumlara yaptıracaklardır. Öncelikle başvuracakları yer yine üniversitedir. Sanayinin üniversiteye olan ihtiyacı sadece bunlarla da sınırlı değildir. Sanayinin temel girdilerinden olan teknolojinin kaynağı bilim ve onun ana üreticisi yine üniversitedir.

İşbirliği gereklidir ama, burada, farklı dillerden konuşan, güdülenimleri (motivasyonları) farklı, iki ayrı dünya söz konusudur. Pazar ekonomilerinde, sanayinin hareket tarzında belirleyici olan **kârını büyütme** güdüsüdür. Buysa, üniversite geleneğine ters düşen bir değer yargısıdır. Onun içindir ki, ÜSİ'ye, üniversitenin üstünü kirletmesi gözüyle bakan geniş bir bilim çevresi vardır. Ne var ki, konu sadece sanayi için değil, mevcut iktisadî-toplumsal sistem için de bir hayat memmat meselesidir. Hatırlamakta yarar var; Sovyetler Birliği, bilim ve teknoloji sistemindeki (üniversiteleri ve kamu araştırma kurumlarındaki) bilim ve teknoloji yeteneğini, buralardaki AR-GE yetkinliğini, sanayiine taşıyamadığı için uluslararası yarışta yenik düşmüştür. Bu durum, bu yetkinliği sanayiine taşıyamayan, üniversitesi ile sanayiini konuşturamayan her ulus için geçerlidir. Bu gezegen üzerinde, herkes için, değer yargılarına daha uygun bir yaşam biçimi kurulamadığı sürece, Türkiye için önerebileceğimiz tek şey oyunun kurallarına göre oynanması ve bu ülkede de ÜSİ'nin özendirilmesidir.

Dr. Akın Çakmakçı Tez Ödülü...

Kısa bir süre önce kaybettiğimiz, TTGV Genel Sekreteri Dr. Akın Çakmakçı, ÜSİ'yi geliştirmek için, teknolojiye gönül vermiş üniversite son sınıf öğrencileri, tez öğrencileri ve araştırma görevlilerinden oluşan bir teknoloji gönüllüleri ağının oluşturulması; yerel üniversitelerle yerel sanayiciler arasındaki ilişkileri güçlendirecek bölgesel mekanizmalar geliştirilmesi; üniversite-sanayi ortak araştırma merkezlerinin ve üniversite odaklı teknoparkların ülke çapında yaygınlaştırılması; yaratıcı fikirlerinden başka sermayeleri olmayan genç üniversite mezunlarına fikirlerini hayata geçirebilecekleri uygun ortamların yaratılması yönündeki tasavvurlarını hayata geçirebilme arayış ve çabasındaydı.

ÜSİ'yi geliştirmenin bir aracı olarak yürürlüğe konan ve ilki 13 Şubat'ta Ankara'da yapılan bir törenle sahiplerini bulan **Tez Ödülü** de, bütünüyle onun fikriydi. TTGV'nin, bundan böyle, TÜBİTAK, YÖK ve TOBB'la birlikte, Dr. Akın Çakmakçı Tez Ödülü olarak sürdüreceği bu etkinlik, **sanayide en iyi uygulanmış yüksek lisans ve doktora tez çalışmalarının** ödüllendirilmesini ve böylece, sanayinin yararlanabileceği araştırmaların tez konusu hâline getirilmesini teşvik etmeyi amaçlamaktadır. 'Tez Ödülü' ve ÜSİ konusunu incelemeye devam edeceğiz.

CBT, 09 Mart 2002.